

2. Omskrivning henholdsvis inkorporering af konventioner m.v.

Konventioner og andre traktater, der tilsigter at regulere forholdet mellem en stat og borgere eller mellem borgere indbyrdes, kan opfyldes på forskellige måder.

Hvis en fortolkning af traktaten m.v. og de nationale regler fører til, at traktatforpligtelserne kan opfyldes ved gældende ret, behøver staten ikke at foretage sig yderligere. Hvis den nationale lovgivning derimod ikke er i overensstemmelse med traktaten m.v., må de gældende nationale regler ændres med henblik på at opfylde forpligtelserne i henhold til traktaten m.v. Ændringen kan f.eks. ske ved ophævelse af en bestemmelse, ved ændring af gældende bestemmelser eller eventuelt ved gennemførelse af helt nye bestemmelser. Afgørende er ikke selve processen, men at det endelige resultat sikrer traktatens eller konventionens opfyldelse. Konventioner, der er blevet gennemført i dansk ret ved omskrivning, vil kunne inddrages ved fortolkningen og anvendelsen af de regler, der tilsigter at gennemføre konventionen. I disse tilfælde anvendes den internationale konvention i princippet indirekte. Som et eksempel kan nævnes børnekonventionens artikel 12 om barnets ret til at udforme egne synspunkter og udtrykke disse i forhold, der vedrører barnet, som bl.a. er kommet til udtryk i § 29 i lov om forældremyndighed og samvær, hvorefter der skal finde en samtale sted med barnet, før der træffes afgørelse om forældremyndighed eller samvær.

Begrebet inkorporering anvendes om de tilfælde, hvor en bindende national retsforordning bestemmer, at traktaten bliver en bestanddel af national ret i den form, hvori den er indgået. Konventioner, der er gennemført i dansk ret ved inkorporering, vil kunne påberåbes for og anvendes af danske domstole og andre retsmyndigheder som følge af inkorporeringen. I disse tilfælde anvendes konventionen i dens autentiske form, men dette sker i princippet på grundlag af og som følge af inkorporeringen. Som et eksempel kan nævnes inkorporeringen af den europæiske menneskerettighedskonvention.

3. Betænkning 1407/2001 om inkorporering af menneskerettigheder i dansk ret

Et af regeringen nedsat inkorporeringsudvalg afgav i 2001 betænkning om inkorporering af menneskerettigheder i dansk ret.

a) Fordele og ulemper ved eventuel inkorporering

Betænkningens kapitel 7, side 128-45, indeholder bl.a. en beskrivelse af fordele og ulemper ved en even-

tuel inkorporering af internationale konventioner om menneskerettigheder. Af betænkningens resumé af dette emne (side 11) fremgår følgende:

»FN-organer har i flere tilfælde opfordret regeringen til at inkorporere visse FN-konventioner, og en inkorporering kan have en signalværdi.

En inkorporering kan ses som en styrkelse af borgernes retsstilling derved, at det tydeliggøres, at borgerne har en selvstændig mulighed for at påberåbe sig konventionernes bestemmelser umiddelbart for domstolene og andre retsmyndigheder. Herved vil en inkorporering kunne ses som et supplement til den vurdering, der foretages af regeringen og Folketinget i forbindelse med vedtagelse af love og af forvaltningsmyndigheder i forbindelse med administrationen af love.

Selv om en lov må anses for at være forenelig med Danmarks internationale forpligtelser på det tidspunkt, hvor loven bliver vedtaget, er det ikke dermed sikkert, at loven vedbliver med at være det, idet der efter lovens vedtagelse kan ske en udvikling i praksis vedrørende den relevante konvention. Selv hvor det klart fremgår af bemærkningerne til et lovforslag, at loven forudsættes administreret i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser, er det ikke givet, at de afgørelser, der træffes af administrative myndigheder, rent faktisk respekterer internationale konventioner om menneskerettigheder. På den baggrund kan der være behov for, at domstolene og andre retsmyndigheder i forbindelse med behandlingen af den enkelte retssag foretager en vurdering af, om retstilstanden, herunder den måde, hvorpå lovgivningen administreres, er i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser. En inkorporering vil tydeliggøre denne opgave.

En inkorporering vil skabe et lovbestemt grundlag for, at domstolene og andre retsmyndigheder kan anvende de inkorporerede konventioner.

En inkorporering vil derudover medføre øget opmærksomhed og større bevidsthed om de inkorporerede konventioner.

Udvalget har ikke fundet, at der er væsentlige ulemper, der taler afgørende imod en inkorporering.«

b) Kriterier for udvælgelsen af konventioner, som bør inkorporeres

Kapitel 7 i betænkning 1407/2001 indeholder endvidere side 146-62 en drøftelse af, hvilke kriterier der bør lægges vægt på ved vurderingen af, hvilke konventioner der eventuelt bør inkorporeres i dansk lovgivning. Af betænkningens resumé af dette emne (side 11-12) fremgår følgende: